

A harmatos hó

Atyai jó barátom, a bácskai magyarok szószólója, minden délben kinyitotta budapesti lakásának az ablakát, hogy jobban hallja a haragszót. Pedig a fülének oly' kedves hang nem is kintről szűrődött a szobába. Bentről szólt a temerini bim-bam, az olvasólámpa melletti telefon kagylójából. Egyik rokona hívta föl nap nap után, hogy a szülőföld harangzúgásos csöndjét a zajos fővárosba közvetítse.

Illés Sándor író, újságíró a Magyar Nemzet szerkesztőségének örökös tagja ugyanis megállapodott szülőfalujának plébánosával, hogy a helyi lapba küldött írásaiért majd csak a végső elszámoláskor fizet Temerin. Ha eljön az óra, ingyen kiharangozzák a település messzeföldön híres fiát, aki nagyon sokszor kongatta meg könyveiben, tárcáiban, riportjaiban írásba öntött harangját a bácskaiakért, a magyar nemzetért, az emberhez méltó világért, a megmaradásért, mindannyiunk jövőjéért.

Illés Sándor ragaszkodott szülőföldjéhez, a bőtermő bácskai szántókhoz, a rétekhez, legelőkhöz, amelyeken a jószág után ballagtában első verseit szedegette sorokba, ahol az énekes madaraknak már réges-régen bevallotta, hogy költő lesz és bizony, ha fölállt a patak kőhídjára, már gyerekként ellátott akár Párizsig is.

Azóta persze már átutaltatott a cikkekért a szülőföldi fizetség, Sándor bácsi átcipelte írógépét az égi szerkesztőségbe. De mintegy félszáz kötetében mindenki, aki a magyar szó olvasására képes a Kárpátokon innen és túl, megtapasztalhatja, hogy milyen is a múltat, a gyökereket, a felmenőket, az ősokeket, az elődöket és a megmaradókat tisztelő feltétlen szeretet. És aki az életművel közelebbről is megismerkedne, annak figyelmébe ajánlom Illés Sándor emlékszobáját, amely a Mikszáth - és Príma díjjal kitüntetett, Aracs díjas író születésének 100.évfordulóján nyílt meg az immár várossá lett szülőfaluban, a jelenleg Szerbiához tartozó, délvidéki Temerinben.

Erről persze eszembe jut a bánási Törökbecse közelében a Kárpát-medencei magyarság ezer éves hazájának idegenbe szakadt tanúságtévője, az elpusztult Aracs romkatedrális, pusztatemploma, amelyet eddig a feledés védett a végleges megsemmisüléstől és amelyet most az elkészült kövesút és a buszokkal ide özönlő turisták veszélyeztetnek. Nem beszélve azokról az ide tévedő történelem-hamisítókról, akik hallani sem akarnak a Szent István-i időkről, a tatárokról, a magyarok ősi földjéről és a rózsablak rácsainak köveiben is a rácok köveit vélik fölfedezni. Mert Aracs a dacos megmaradás emlékhelye a legmagyarabb folyó bal partján és arról beszél, hogy a folyó, amelynek most feje és lába is kilóg az országból, egykoron magyar földön eredt és ott is egyesült a Dunával, pedig közben sem a forrásvidéke, sem pedig a torkolata nem mozdult sehová.

És sorolhatnánk a hasonló megállapításokat a Magyar Kultúra Napján, hiszen határainkon túlra került Hunyadiék déli harangszótól zengő Nándorfehérvári diadala, az országgyűlést befogadó várunk, vagy éppen az Aradi Tizenhárom veszőhelye. Hazahoztuk idegenből Rákóczi hamvait és bár koporsója mellett gyakran fölhangzik a magyar himnusz, de hol nyugszik a fejedelem mégis? Bizony, ismét idegenben...

Vagy mégsem! Mert, ha születnek a nagyszülőkre figyelő unokák, nyitott szemmel járó, a jelen mellett a múlttal is számoló fiatalok, akkor nem feledhetik el Márait a kassai polgárok, Madách fejfáját a XXI. századi szín föllépői. Akkor tudják majd, mely égtáj felé keressék Bartók szülőhelyét, Petőfi elestének harcmezejét, Szent László székesegyházát, tetteinek legkeletibb freskóját, vagy a pontot, ahonnan Feszty Árpád a Vereckei hágót szemlélte.

Mert mindez így együtt az otthon, azt itthon, vagyis a szülőföld, a haza szeretete. Olyasmi, amiért nem kell külön tennünk, nem kell utána mennünk, csak be kell fogadnunk és hagynunk, hogy hasson ránk. Figyelünk arra, hogy belé kapaszkodhassanak hajszálgökereink. Mert gyökerek nélkül nem lehet élni, de valójában nem is érdemes. A nógrádiak szerényen csak Palóc Olümposznak nevezik a Karancsot. De megtehetik, hiszen Salgó várából átkiálthatnak Somoskőre, onnan meg Fülekre, mint ahogyan egykoron ezt jó Balassa Bálint is tehetette. És nem csodálkoznak, ha medve téved a Medves-laposra, mert talán nem véletlen az elnevezés, amivel az itteniek ezt a helyet jelölték századokkal ezelőtt.

Magam a zalai dombok között találtam meg a megőrzendő vidéket, a számomra biztonságot jelentő embereket, házakat, patakokat, hegyeket. Szülőfalum nevében a búcsú nem véletlenül szerepel. Zarándokok hosszú sora érkezett hozzánk még néhány évtizede is évente, volt, hogy négyszer. A Fogolykiváltó Boldogasszony kegykápolnája, a lovagkirály fakasztotta szentkúti víz, vagy éppen a kálvária többnapos gyaloglástól sem riasztotta vissza azt, akinek célja volt az imádsággal! Köztük járt Erdélyi Zsuzsa is hatalmas magnójával, hogy a fél évszázada elhangzott fohászokat bárki ma is imádkozhassa. A ferencesek itt létére utal, hogy a szőlőhegyre az út a barátok dombján át vezet, a messzi hegyre meg sokat kell gyalogolni, a Lándzsás patak medrében pedig botvégre kötözhető pattintott követ szedhet bárki. Talán már az őseink is itt bütykölték a lándzsáját, ha vadászatra készült.

De a legszebb fogalomért a Székelyföldre kellett mennem. Azt, hogy miként is fest a deres határ, talán senkinek sem kell magyaráznom. Hogy kihajtották a dereseket a rétre, azt is tudja télvíz idején mindenki, hogy mit jelent. Ám a hóharmat kifejezést a Kárpát-medencében csak két helyen értik és használják. Zalában és a Székelyföldön. Hogy valamikor a nyugati határ őrizetével megbízottakat költöztették keletre, vagy fordítva történt? Érdekes ez, ennyi évszázad múltával? Szerintem bőven elegendő annyi, hogy közös nyelvet beszélünk, értjük egymást és összetartozunk! Kell ennél erősebb bizonyíték arra, hogy megmaradásra vagyunk ítélve szülőföld-s

Németh Miklós Attila - NÉMA

2016.január 22.